

Macbeth – lajvet

Version 2

Det här manuset saknar repliker. Vill ni vet mer om vilka repliker vi valde så maila oss på joelbogrimm@gmail.com eller elsa.helin@gmail.com.

Introduktion

Välkomna till lajvet Macbeth! Ett lajv i fem akter. Vi har försökt stjäla allt vi kan ifrån Shakespeares pjäs med samma namn. Shakespeare är vår idol. Målsättningen har varit att flytta pjäsen Macbeth till ett annat medium, lajv. I den processen har vi tyvärr varit tvungna att skära i pjäsen, så alla era favoritrepliker är inte med. Men vi kommer att använda oss av delar av Shakespeares text i Britt G. Hallqvists översättning.

Lajven kommer att vara hårt styrd och ni kommer att få repliker som ni förväntas säga, men samtidigt har vi försökt lämna utrymme till skapandet av en egen unik berättelse. Vi vill att ni ska ta ut svängarna så mycket ni kan, samtidigt som ni håller er till reglerna vi skapar. Alltså. Ta ut svängarna, men håll er till reglerna.

Vi ville ha med två saker när vi skapade det här lajvet. Vi ville ha med repliker och vi ville ha scener som spelades flera gånger. Repliker ville vi ha för att Shakespeare är så fantastisk. Men varför vill vi att scenerna ska spelas flera gånger? Jo. Vår upplevelse är att en scen ofta blir bättre om den spelas igen. I vår uppsättning kommer det att finnas flera par Macbeth, och dom kommer att spela varje scen en gång. Alla andra roller kommer att spela om sina scener mot olika Macbethpar. Det är två saker vi vill att ni undersöker och njuter av under det här spelet: att använda replikerna och att använda repetitionen. När ni spelar om en scen kan ni ta med det ni kände första gången och förstärka det. Göra mer av det som var roligt eller kändes bra. Varje gång ni spelar om en scen, ta ut svängarna lite till. Gör den lite bättre, roligare eller hemskare. Vi är här för att utforska och undersöka. Ingenting är fel. Allt är lärdomar.

Nu ska vi kort presentera rollerna:

Rollfördelning

Macbeth

En ung krigare och härförare som nyligen fått sin faders titel Jarl av Glamis.

Lady Macbeth

En smart kvinna som vill hjälpa sin make att nå dit han önskar.

Banquo

Macbeths bästa vän. En skicklig ledare och härförare. En ensamvarg.

Duncan

Den gamle kungen. En klok och kärleksfull man.

Malcolm

Duncans äldste son som uppfostrats till att bli kung.

Macduff

En stor krigare som väljer att rädda sig själv och lämna sin familj.

Ross

En feg hövding. Som gör sitt bästa för att klara sig helskinnad.

Så här spelar vi Macbeth

Nu ska jag berätta kort hur vi kommer att leda er genom pjäsen, så lyssna noga nu. Macbeth är ett spel i fem akter, och varje akt består av tre scener på tre olika spelplatser. Vi kommer först att berätta kort vad varje akt handlar om, och sedan kommer vi att berätta vad som ska hända i varje scen. Macbeth och Lady Macbeth kommer att spela varje scen en gång och sedan gå vidare till nästa. Ni måste lyssna noga på allt, ni ska veta vad ni ska göra i tre scener fram! Alla andra roller stannar kvar och spelar alltså scenen flera gånger, så ni kommer att veta precis vad scenen går ut på. Macbethpar, om ni är förvirrade, ta det lugnt, luta er mot dom rollerna som redan spelat scenen och mot era repliker. Om ni får en fullständig blackout, så kom fram till oss så hjälper vi er.

Ni har två, tre eller fyra repliker till varje scen, som ni ska använda tillsammans med all annan improviserad dialog. Se till att säga Shakespeare-replikerna, även om det inte klaffar hundra procent. Det gör inget.

Använd och utforska replikerna. Vissa repliker kan man rikta till olika roller - andra repliker kan man bara säga till en och samma person, vissa kanske man inte kan säga till någon alls utan säger dom till sig själv. Prova och undersök - inget är fel. Ni kommer att få en kort stund att titta på replikerna före varje scen. Det sista jag ska säga gäller tempo och hur vi börjar och slutar:

Vi ska spela femton scener och dessutom en prolog och en slutstrid, så tempot måste vara ganska högt. Omkring fem minuter på varje scen. Spelet i varje scen börjar när vi säger "varsågod", och det slutar när vi säger "tack". (Här ska vi försöka ge någon förvarning om när det blir dags att avsluta, men hur det ska göras får vi se när vi vet vilka möjligheter som finns i lokalen.)

Finns det frågor?

Val av roll - val av parkamrat

Nu ska ni få välja roll. De flesta rollerna är ju i par, så hitta gärna någon ni kan tänka er att spela ihop med och välj ett rollpar. Utom Banquo, som vi hoppas någon kan tänka sig att spela ändå, han är ensam. Vi lägger ut alla kuvert på golvet och så får ni ställa er vid den rollen ni är mest sugna på att spela. Könet på spelaren spelar ingen roll alls!

Introduktion till dramatekniker

1. Att spela tillsammans

Nästa alla roller kommer att få tillfälle att gå samman och spela en roll tillsammans. Nu ska vi öva på det. Jag vill att alla Macbeth bildar en grupp. Lady Macbeth bildar en grupp. Macduff och Ross bildar en grupp. Duncan, Malcolm och Banquo bildar en grupp.

Ställ er bredvid varandra. Nära. Håll nu om varandra runt bröstkorgen men titta åt samma håll. Försök nu att gå runt i rummet utan att förändra position. // Hitta en gemensam takt. Vad behöver ni tänka på för att svänga elegant? Kan ni röra er som om ni vore en person? Gå ett varv runt hela rummet. // Stopp. Ni ska snart få gå igen, men nu vill jag att ni tar in de andra grupperna som finns i rummet.

Försök att hälsa på de andra grupperna med gemensam gester. // Stopp. Nu ska ni försöka prata med de andra grupperna. Varje grupp talar som en roll. Alla delar i gruppen ska tala lika mycket. Max en mening per person. Varsågoda!

2. Vålnaden

Alla utom Banquo stannar kvar i grupperna. Banquo kan komma hit. I akt 4 kommer Banquo att spela sin egen vålnad. Men bara Macbeth ser Banquo. Ingen

annan. Nu ska vi öva på det samtidigt som ni får lite extra övning på att spela samma roll. Banquo kommer att gå in och ut från scenen. Macbeth blir rädd så fort han ser Banquo. Ingen annan ser Banquo. Grupprollerna får prata och gå omkring som ni vill.

3. Strid och mord

Nu ska jag introducera strid och mord. Vi börjar med strid. I strid används endast höger hand. Gå ihop två och två. Ställ er mitt emot varandra. Regeln är som följer. Era högra handflator ska hela tiden vara riktade mot varandra med ni får aldrig röra vid varandra. Så länge in följer regeln kan ni improvisera fritt. Varsågoda. // Tack! Om ni känner att ni vill sluta strida kan ni bara backa bakåt och lämna striden. Nu vill jag att ni börjar med lite avstånd. På min signal går ni fram och startar en strid som ni ska avsluta innan det har gått en minut. Varsågoda.

Nu ska jag introducera mord. När man mördar används endast vänster hand. Man doppar handen i vatten och rör vid halsen på den som skall mördas. Om det är någon som tycker att det är obehagligt med en våt hand på halsen så kan ni sätta upp er egen vänstra hand vid halsen så mördaren blöter ner den istället. Prova nu att mörda varandra. Varsågoda!

4. Slutstriden

Tyvärr är det bara Macbeth och Macduff som får mörda, så ni andra kommer inte få mörda fler gånger. Nu ska vi repetera slutstriden. Vi börjar med att hitta en egen plats för alla Macbeth och Macduff. // Macbeth får aldrig lämna den här platsen. Macduff får bara lämna platsen när han ska döda Macbeth. // Alla andra är soldater. Er uppgift är att skapa ett slagfält. Ni får gå fram och strida med vem ni vill, men ni kan inte mörda någon. Ni kan avbryta en strid när ni vill men om någon försöker mörda er måste ni låta er bli dödade. Första gången ni blir mördade kan ni resa er upp igen, men när ni blivit mördade två gånger ska ni ligga kvar döda på slagfältet. Dö på en plats där ni inte riskerar att bli trampade på. Man kan alltid kräla lite till en säker plats.

Macbeth och Macduff. Ni är livsfarliga krigare. Fienderna faller där ni går fram. Gör er redo genom att doppa vänster hand i vattnet. // När det bara är ni kvar på scenen ska Macduff döda alla Macbeth i tur och ordning. När scenen är slut är det bara Macduff som står upp. Striden kan börja! // Tack! Nu vet ni exakt vad ni ska göra när det blir dax för slutstrid.

Röstövning

Nu ska vi ha en röstövning. Ställ er i en halvcirkel så att alla kan se mig. Rör axlarna runt några varv. försök att slappna av i hela kroppen. Ta tre djupa andetag. Sätt händerna nedanför navel och känna att andetagerna når hela vägen ner. Nu ska ni ta tre djupa andetag till men ni ska ta en ton när ni blåser ut. Titta först! Så avslappnat som möjligt. Sätt händerna nedanför naveln. "PAAA" Händerna ska röra sig utåt. Varsågoda. Nu provar vi på en annan vokal: "PÅÅÅ" Prova att säga era namn.

Välj nu varsin häxreplik. // I tur och ordning, ta ett djupt andetag och säg er replik på utanding. // En gång till. Stå stadigt. Rikta repliken mot mig. Borra den in i mina ögon. //

Börja gå runt i rummet. Se om ni kan fylla rummet. Slappna av i axlarna. Nu vill jag att alla ska säga sin replik en gång. Men ni får bara tala en åt gången. // En gång till. Kortare mellanrum mellan replikerna. Men aldrig samtidigt. // Nu vill jag att ni ska röra er runt i rummet som om ni vore en storm. Prova det. // Bra! Här

står jag. Storma runt mig. Rikta era repliker mot mig. Se om ni kan få ner mig på knä. // Tack!

Häxor (13 repliker)

Prolog

Nu ska vi spela prologen där Macbeth och Banquo möter häxorna och profetian förkunnas. Se det här som en övning. Ni kommer att få tydliga instruktioner.

Alla Macbethspelare ska nu gå samman och spela en Macbeth. Banquo ställer sig bredvid Macbeth. Alla Lady Macbethspelare går samman och bildar häxa 1, Ross och Macduff bildar häxa 2 och Duncan och Malcolm bildar häxa tre. Varje grupp ansvarar tillsammans för de tre replikerna. Kom överens om vem som säger vilken replik. Ni kan hämta replikerna nu. Macbeth och Banquo kommer ensamma gå ut mitt på scenen. På en gemensam signal kommer alla häxor att storma in på scenen. Använd repliken från röstövningen. Ni får säga den flera gånger. Storma runt. Få ner dem på knä. När ni har stormat färdigt formar ni tre häxor. Häxa 1 börjar läsa sin första replik sedan häxa 2 osv tills alla häxreplikerna är lästa. När häxreplikerna är slut splittras häxorna och stormar runt en kort stund innan de försvinner. När häxorna splittras får Macbeth och Banquo säga sina repliker. Sedan är scenen slut.

(Bra jobbat! Nu spelar vi samma scen en gång till med ännu mer energi och intensitet. Varsågod.)

Roller: Macbeth, Banquo och Häxor.

Häxa 1

Häxa 2

Häxa 3

Macbeth

Banquo

Akt 1

Detta är segerns dag. Den skotska hären har besegrat den norske kungen, som försökt erövra Skottland, hjälpt av upprorsmakare och den skotske landsförräddaren jarlen av Cawdor. De två tappra generalerna Macbeth och Banquo är de två hjältar som lett kung Duncans arméer mot segern. Det hörs vapenlarm. Blödande krigare och fältskärer går över scenen.

Scen 1

Roller: Macduff, Ross, Macbeth och Lady Macbeth

En trumpetfanfar. Detta är en plats i härläggret där Macbeth har låtit slå upp sitt tält. Där finns hans hustru, lady Macbeth. Det här är scenen då

de två skotska lorderna Ross och Macduff kommer till Macbeth för att berätta för honom att landsförrädaren jarlen av Cawdor har dömts till döden, och att kung Duncan bestämt att Macbeth, som är jarl av Glamis, nu också ska få Cawdors titel.

Macduff

Ross

Macbeth

Lady Macbeth

Scen 2

Roller: Banquo och Macbeth. (Lady Macbeth ser på)

En avskild plats i det skotska härlägre. De två vännerna Macbeth och Banquo pratar om den syn de har sett och den spådom de båda fått tidigare. Båda undrar vad den andre tänker.

Banquo

Macbeth

Scen 3

Roller: Duncan, Malcolm, Macbeth och Lady Macbeth.

Det här är Kung Duncans läger, hjärtat och navet i det skotska härlägre. Här samlas nu Skottlands främste för att höra kung Duncans ord efter segern. Ni talar om landsförrädaren Cawdor och om Macbeths tapperhet. Och Duncan - det är dags att du nämner vem som ska efterträda dig som kung. Du har din son här, och hjälten du älskar som en son. Hell Skottlands konung!

Duncan

Malcolm

Lady Macbeth

Macbeth

Ta nu en kort stund och läs replikkorten.
Varsågoda!

Akt 2

Det är kväll i Inverness, som är Macbeths slott. På slottet är det gästbud: kung Duncan och hans son Malcolm och deras följe gästar sin tappre fältherre Macbeth och hans hustru. Macbeth, jarlen av Glamis, som nu också blivit hedrat med jarlatiteln Cawdor! Oboer hörs spela, salen är upplyst av facklor. En taffeltäckare och några tjänare går över scenen med servis och maträtter.

Scen 1

Roller: Macbeth och lady Macbeth, Duncan, Malcolm, Ross och Banquo

Det här är riddarsalen i Inverness slott. Här finns kung Duncan och Malcolm, Ross och Macduff och Banco. Ni har alla just kommit hit och har en lång ritt över hedarna i kroppen. Ni är hungriga. Här är era värdar, Macbeth och lady Macbeth (par 1). Ni måste få era gäster att känna sig riktigt välkomna. Det här är festscenen när det kungliga sällskapet hälsas välkomna till Inverness med en skål och med fest - men det pågår mycket under ytan.

Macbeth

Lady Macbeth

Duncan

Malcolm

Banquo

Macduff

Ross

Scen 2

Roller: Macbeth och lady Macbeth

Detta är Macbeths och Lady Macbeths egna rum på slottet. Den här scenen äger rum precis efter det att ni har kommit hem, och det är första gången på väldigt länge som ni är ensamma med varandra. Det är här Macbeth berättar allt om spådomen och häxorna för Lady Macbeth.

Macbeth

Lady Macbeth

Scen 3

Roller: Macbeth och lady Macbeth

En undanskymd terrass utanför festsalen. Den här scenen utspelar sig samtidigt som festen pågår därinne. Macbeth inser att han inte vågar mörda Duncan och flyr ut hit med sin ångest. Lady Macbeth följer efter honom för att övertala honom att våga.

Macbeth

Lady Macbeth

**Ta en liten stund och läs igenom era repliker.
Varsågoda!**

Akt 3

Det är natt i Inverness. Och det är natt i Skottland. Ljuset tättnar, till skogs far kråkan. Allt det goda som tillhör dagen vissnar, löses upp, men ut på rov drar nattens svarta tropp. Macbeth har sagt: Jag är beredd, jag spänner nu min hela kraft för denna fasans gärning. Nu ska det ske. Men det räcker inte. En handling leder till nästa, och nästa och nästa.

Att vara allt det här är ingenting förrän man är det tryggt. Banquo var ju med och hörde häxornas spådom. Och hans son Fleance ska bli kung. Men deras livskontrakt är inte evigt.

Macduff kommer ibland inte till hovet när han är kallad. Varför gör han inte det? Har han genomskådat mordet, och är det så att han i detta nu smider upprorsplaner? Han har ett slott i Fife, det kan stormas i hemlighet med några få trupper.

Scen 1

Roller: Duncan, Macbeth, lady Macbeth, Malcolm

Det här är scenen när Macbeth mördar Duncan. Scenen börjar med att Duncan är ensam i sin kammare och har precis lagt sig, och ni tre andra står utanför scenen. Efter en liten stund kommer Macbeth in. Det finns någon replik ni kan använda. Efter ett kort spel mördar Macbeth Duncan. Då kommer lady Macbeth in. Hon ordnar på mordplatsen och smetar ner kammartjänarna med blod. Sedan får hon sin man att tvätta sina händer, och i den här scenen använder ni samma vatten, det här vattnet, för att tvätta bort blodet - det går inte riktigt bort. När de tvättar händerna kommer Malcolm in och ser att fadern är död, och då skyller ni mordet på vakterna. I den här scenen är det viktigt att ni håller tempo för det är mycket som ska hända. Överst på första replikkortet står det en nyckel för när ni ska komma in.

Macbeth

(Kom in efter 10 sekunder)

Duncan

Lady Macbeth

(Kom in när Duncan är mördad)

Malcolm

(Kom in när paret Macbeth tvättar händerna)

Scen 2

Roller: Macbeth, lady Macbeth, Banquo

I stallet. Banquo är på väg för att ta två hästar och rida ut med sin son Fleance en stund. Macbeth och lady Macbeth kommer dit. De lurar Banquo att slappna av med prat om en kommande fest. Sedan mördar Macbeth Banquo men Fleance kommer undan. Den här scenen börjar med Banquos monolog, som Macbethparet får lyssna på innan dom kommer in i stallet.

Macbeth

(Kom in när Banquo säger: Tyst, min mun!)

Lady Macbeth

(Kom in när Banquo säger: Tyst, min mun!)

Banquo

Scen 3

Roller: Macbeth, Lady Macbeth, Ross, Lady Macduff

Det här är Macduffs slott i Fife. Macduff är inte där, utan spelar istället sin egen hustru, Lady Macduff. Den här scenen börjar med att Ross är i Fife för att varna lady Macduff att hon är i fara, och att berätta att hennes man inte kommer för att rädda henne. Macbeth och Lady Macbeth börjar utanför scenen och gör entré efter en stund när Ross försöker gå ut. Lady Macduff mördas men Ross övertalar paret Macbeth att de ska skona hans liv.

Macbeth

(När Ross är på väg ut stoppar ni honom och går in.)

Lady Macbeth

(När Ross är på väg ut stoppar ni honom och går in.)

Lady Macduff

Ross:

(Här går du ut men blir hejdad av paret Macbeth)

Akt 4

Akt 4 är annorlunda än de andra akterna. Den består av en enda lång scen där alla är med. Malcolm är Lennox i denna scen. Duncan är Angus, en skotsk hövding. Banquo är sin egen vålnad.

Alla som spelar Macbeth och Lady Macbeth kommer att dela replikerna mellan sig. Ni kommer att turas om att gå in i scenen. Endast ett Macbethpar är inne åt gången.

Banquo är en stum vålnad. Vålnaden går in tre gånger när han hör Macbeth säga hans namn. Vålnaden stannar en kort stund på scenen för att skrämma Macbeth och går sedan ut igen. Ingen förutom Macbeth kan se Banquos vålnad.

När Banquos vålnad försvinner, är det dags att byta Macbethpar, och det gör ni helt enkelt så att nästa par går upp på scenen och klappar den man byter med på axeln, och så fortsätter man därifrån.

Scenen är slut när Lady Macbeth fått alla gästerna att gå, och de sista replikerna är sagda.

**Macbeth är nu kung. Kröningen har precis varit och vi ska nu spela kröningsfesten. Landets elit är församlad. Här finns Macduff, Ross och Lennox och många andra hövdingar. Alla är rädda för den nya kungen och visar honom stor respekt. Vi befinner oss i den största salen i slottet Inverness. En festmåltid är framdukad med alla läckerheter man kan tänka sig. Tjänare står redo med vinkrus och fyller på så fort någon håller upp sitt glas. Scenen börjar med att den nykrönta kung Macbeth kommer in med sin drottning Lady Macbeth. Alla applåderar!
Ta en kort stund och titta på replikkorten.
Varsågod!**

Lady Macbeth (9 repliker)

Macbeth (9 repliker)

Macduff

Ross

Lennox (Malcolm)

Angus (Duncan)

Akt 5

Nu ska vi spela den sista akten i dramat. Jag ska berätta, utan att vi spelar scenen, att Macbeth går på nytt till häxorna på heden och kräver ännu en spådom. Häxorna berättar att han kan sitta lugnt på sin tron. Ingen man av kvinna född kan skada honom. Och ingen kan besegra Macbeth förrän Birnams skog går upp mot Dunsinnan. Och det är ju omöjligt, det kan aldrig ske! Vem får träd att överge sina rötter? Var lugn, Macbeth, säger häxorna. Men allt vacklar och faller sönder. Skottland skakar.

Scen 1

Roller: Malcolm, Macduff och Angus (Duncan). Ross står utanför scenen och kommer in när han hör sitt namn nämnas.

Vi är i England. I ett rum i kungens slott. Här har Macbeths motståndare samlats. Malcolm, Macduff och Angus planerar upproret mot Macbeth. Ross börjar utanför scenen med att räkna till hundra, sedan går Ross in. I denna scen berättar Ross för Macduff vad som har hänt med hans familj. Scenen slutar med att alla beslutar sig för att ta till vapen.

Malcolm

Macduff

Angus (Duncan, denna roll kan tas bort)

Ross

Scen 2

Roller: Macbeth och Seyton (Banquo).

Macbeth blir allt ensammare på sin tron, och mister greppet om verkligheten mer och mer. Den enda som inte övergivit honom är hans betjänt Seyton. Ni som spelar Macbeth spelar den här scenen tillsammans. Använd varandra, som spegelbilder, eller som hjärnspöken, eller strunta i varandra. Ni får några repliker var, och dom kan ni säga till varandra eller till er själva eller till Seyton (Banquo). Seyton har tre repliker som du får använda som du vill. Ni får säga replikerna hur många gånger som helst. Lek med dom.

Macbeth

Seyton (Banquo)

Scen 3

Roller: Lady Macbeth.

Lady Macbeth kan inte sova längre för mardrömmarna. Hon går i sömnen och försöker tvätta bort blodet från sina händer. Hon kan inte leva längre. I den här scenen är alla tre lady Macbeth med. Ni har några repliker var, och ni får använda dem till varandra eller säga dem för er själva. Ni får säga samma replik flera gånger. Den här scenen slutar med att lady Macbeth tar livet av sig. När ni känner er färdiga får ni med hjälp av vattnet spela ut ert självmord. Sedan kan ni gå bort och ställa er där (ena sidan rummet) för sedan ska vi spela slutstriden.

Lady Macbeth

Scen 4 - Slutstriden

Roller: Alla.

Nu är det dax för slutstrid. Den har vi repeterat så ni vet hur den går till. Gå och hämta EN replik var. // Alla utom Macbeth och Macduff är soldater. Andra gången en soldat blir mördad ligger den kvar död. Alla Macbeth och Macduff har egna platser på scenen. När det bara är ni kvar kommer Macduff att utmana Macbeth. När striden är slut är Macduff den ende som står upp.

Macbeth

Soldat (Lady Macbeth)

Soldat (Banquo)

Soldat (Duncan)

Soldat (Malcolm)

Macduff

Soldat (Ross)

Epilog

(En spelledare går in på scenen. Slutrepliken riktas till Malcolm:)
Alla reser sig.

Spelledare

Alla

Spelledare

Nu är lajvet slut. Nu blir det avrollning. Hitta en egen plats i rummet. En plats där du har utrymme att känna efter och tänka kring allt du varit med om idag.